

Szanowna Pani

Elżbieta Bijaczewska

Dyrektor

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu

ul. Słowackiego 8

60-823 Poznań

Wasze pismo z dnia:

Znak:

Nasz znak: KO.1711.4.2019

Data: 13.08.2019 r.

Sprawa: wystąpienie pokontrolne w związku z przeprowadzoną kontrolą na temat gromadzenia środków publicznych

Wydział Audytu i Kontroli Starostwa Powiatowego w Poznaniu przeprowadził w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu kontrolę w zakresie gromadzenia środków publicznych, w tym:

- a) ustalenie procedur wewnętrznych w zakresie gromadzenia środków publicznych,
- b) ustalenie i windykacja należności,
- c) ewidencja rozrachunków,
- d) zawieranie umów związanych z gromadzeniem środków publicznych,
- e) sprawdzenie stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych po poprzednich kontrolach.

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 15.04.2019 r. do 31.05.2019 r. na podstawie upoważnienia Starosty Poznańskiego sygn. RUiP.352.2019 z dnia 03.04.2019 r.

Okres objęty kontrolą: od 01.01.2018 r. do 31.03.2019 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli z dnia 10.07.2019 r., podpisanym w dniu 10.07.2019 r. przez dyrektora jednostki i główną księgową. W związku z absencją dyrektora jednostki ustalono termin na wniesienie zastrzeżeń i wyjaśnień do ustaleń kontroli do dnia 26.07.2019 r. W piśmie z dnia 19.07.2019 r. sygn. VI.072.1.2019 dyrektor jednostki złożyła dodatkowe wyjaśnienia do protokołu.

W trakcie kontroli ustalono, co następuje:

Sprawdzenie stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych, ustalenie procedur wewnętrznych w zakresie gromadzenia środków publicznych:

1. Poprzednia planowa kontrola przeprowadzona została w jednostce przez Wydział Audytu i Kontroli Starostwa Powiatowego w Poznaniu w okresie od 28.09.2016 r. do 05.10.2016 r. Zakres kontroli dotyczył prowadzenia gospodarki kasowej oraz gospodarowania środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W wyniku sprawdzenia stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w uzupełnieniu do wystąpienia pokontrolnego z dnia 30.11.2016 r. sygn. KO.1711.19.2016 ustalono, iż zalecenia zostały wdrożone i są realizowane – ustalenia pkt II.18 – II.20 protokołu.

2. Dyrektor jednostki ustaliła, w formie instrukcji i regulaminów, pisemne procedury wewnętrzne w zakresie gromadzenia środków publicznych w jednostce – ustalenie pkt III.21 protokołu.
3. Jednostka nadrzędna ustaliła procedury dotyczące gromadzenia środków publicznych – ustalenia pkt III.22 – III.25 protokołu.

Gromadzenie środków publicznych

4. Jednostka uzyskiwała dochody budżetowe z tytułu: opłat rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień; innych usług; pozostałych odsetek; rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych; kar i odszkodowań wynikających z umów. Uzyskane dochody ewidencjonowane były w dziale 852 – pomoc społeczna, w rozdziale 85218 – powiatowe centra pomocy rodzinie oraz w dziale 855 – rodzina, w rozdziale 85508 – rodziny zastępcze i w rozdziale 85510 – działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych – ustalenia pkt IV.26 – IV.27 protokołu.

Wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej (rozdział 85508) i w instytucjonalnej pieczy zastępczej (rozdział 85510) w paragrafie 0680 – ustalenie i windykacja należności

5. Za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponosili miesięczne opłaty zgodnie z art. 193 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.) w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka w wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków, a w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej w wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej – ustalenia pkt IV.28 – IV.29 protokołu.
6. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, do 31 maja 2018 r. przysługiwało świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania, nie niższe niż kwota:
 - 660,00 zł miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
 - 1.000,00 zł miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Ponadto na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, przysługiwał dodatek nie niższy niż kwota 200,00 zł miesięcznie, a na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 969) przysługiwał dodatek nie niższy niż kwota 200,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka – ustalenia pkt IV.30 – IV.31 protokołu.

7. Obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M.P. z 2018 r. poz. 326) od 01.06.2019 r. zmieniono wysokość kwoty do:

Starosta Poznański

- 694,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
 - 1.052,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.
 - 211,00 zł miesięcznie - na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jak i dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich od 01.06.2018 r.
 - ustalenia pkt IV.32 – IV.33 protokołu.
8. Zarządzeniem Starosty Poznańskiego w sprawie ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych Powiatu Poznańskiego corocznie ustalano, a następnie ogłaszano w Dzienniku Województwa Wielkopolskiego, nie później niż do dnia 31 marca danego roku, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Ogłoszenie stanowiło podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo -wychowawczej, od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zostało opublikowane. Do tego czasu odpłatność za pobyt w placówce opiekuńczo - wychowawczej ustalano na podstawie ogłoszenia z roku poprzedniego. Zarządzenia stanowiły podstawę do naliczenia odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Poznańskiego – ustalenia pkt IV.34 – IV.41 protokołu.
9. Opłatę za pobyt dzieci w pieczy zastępczej rodzice ponosili od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Opłatę, wnoszoną przez rodziców, ustalano w drodze decyzji administracyjnej, po otrzymaniu postanowienia sądu dotyczącego umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Jeżeli zmianie uległy okoliczności mające wpływ na wydanie decyzji administracyjnej dotyczącej opłaty, bez zgody strony zmieniano lub uchylano ostateczną decyzję administracyjną dotyczącą tej opłaty – ustalenia pkt IV.42 – IV.44 protokołu.
10. Szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej Rada Powiatu określiła Uchwałą nr XVI/131/IV/2012 z dnia 14 marca 2012 r., którą ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 30 marca 2012 r. pod poz. 1605. – ustalenia pkt IV.45 – IV.48 protokołu.
11. W drodze decyzji administracyjnej ustalano obowiązek ponoszenia opłaty przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Jednostka nie posiadała wewnętrznych regulacji dotyczących treści decyzji administracyjnych. Za przygotowanie projektów decyzji administracyjnych odpowiedzialni byli pracownicy, zgodnie z zakresem obowiązków – ustalenia pkt IV.49– IV.50 protokołu.

12. Decyzje administracyjne dotyczące odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej podpisane z upoważnienia Starosty przez dyrektora, I zastępcę lub II zastępcę dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu, któremu Zarząd Powiatu w Poznaniu udzielił stosownych upoważnień, z reguły zawierały niezbędne elementy zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (*t.j. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.*). W trakcie kontroli ustalono, iż nie we wszystkich decyzjach wskazano termin wnoszenia opłaty oraz numer rachunku bankowego na który należy należność wpłacać – ustalenia pkt IV.51 - IV.53, pkt IV.56 protokołu.

W piśmie z dnia 19.07.2019 r. sygn. VI.072.1.2019 dyrektor jednostki poinformowała, iż pracownicy zostali pouczeni o konieczności skrupulatnego sprawdzania sporządzanych projektów decyzji.
13. Decyzje sporządzano w 2 lub 3 egzemplarzach, jeden lub dwa dla Stron i jeden a/a. Decyzje przekazywano Stronom drogą pocztową, za potwierdzeniem odbioru pisma, na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego – ustalenia pkt IV.54 – IV.55 protokołu.
14. Pracownicy merytorycznie odpowiedzialni przekazywali do działu księgowości kopię decyzji wraz z pisemną informacją w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej - o obowiązku ponoszenia miesięcznej opłaty w wysokości przyznanych miesięcznych świadczeń oraz dodatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, a w przypadku umieszczenia dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej – o wysokości miesięcznej odpłatności za pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Powyższe pisemne informacje stanowiły podstawę do dokonania przypisu należności w księgach rachunkowych jednostki – ustalenia pkt IV.57 – IV.58, pkt V.80 protokołu.
15. Każdorazowo przyjęcie pisemnej informacji przez dział księgowości potwierdzano datą i podpisem przez samodzielnego referenta ds. finansowo – księgowych – ustalenie pkt V.81 protokołu.
16. Zweryfikowano decyzje administracyjne określające wysokość opłat wnoszonych przez rodziców za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej wraz z pisemnymi informacjami kierowanymi do księgowości, które stanowiły podstawę do dokonania przypisu należności w 2018 roku oraz wydruki z systemu Progman Finanse „Analityka kont (wg dokumentów) Od m-ca: Styczeń do m-ca: Grudzień roku 2018 dla kont 221-01-508-0680-__ analitycznych i 221-01-510-0680-__ analitycznych”. Nie stwierdzono różnic – ustalenie pkt V.82 protokołu.
17. Przypis należności ewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki dowodem księgowym „Polecenie księgowania” w przypadku opłat wnoszonych przez rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na kontach Wn 221-01-508-0680-__ *indywidualnie utworzone dla każdego kontrahenta* Ma 720-01-855-85508-0680, a w przypadku opłat wnoszonych przez rodziców biologicznych za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na kontach Wn 221-01-510-0680-__ *indywidualnie*

utworzone dla każdego kontrahenta Ma 720-01-855-85510-0680. W treści operacji „z automatu” omyłkowo wskazywano termin wnoszenia opłaty do dnia 25 – każdego miesiąca zamiast do ostatniego dnia każdego miesiąca, czyli terminu płatności wynikającego z decyzji- ustalenia pkt V.83 – V.85 protokołu. W piśmie z dnia 19.07.2019 r. sygn. VI.072.1.2019 dyrektor jednostki złożyła stosowne wyjaśnienie.

18. W toku kontroli dokonano sprawdzenia terminowości regulowania opłat przez rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Ustalono, iż w kontrolowanym okresie nie została uregulowana żadna należność. Za brak zapłaty rodzicom naliczano odsetki – ustalenie pkt V.86 protokołu.

Wpływy z tytułu wpłat gmin za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (rozdział 85508) i w instytucjonalnej pieczy zastępczej (rozdział 85510) w paragrafie 0830 – ustalenie i windykacja należności

19. PCPR obciążał gminy comiesięcznymi notami księgowymi zgodnie z art. 191 ust 9 i 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – ustalenia pkt IV.59 – IV.62 protokołu.
20. Miesięczne obciążenia naliczali pracownicy merytoryczni, którzy wnioskowali do działu księgowości o obciążenie notą księgową gminy pochodzenia dziecka. W pismach kierowanych do księgowości wskazywano m.in. podstawę prawną naliczenia obciążenia, nr akt, dane dziecka i rodziny zastępczej, datę umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. W opisie treści wskazywano podział m.in. na: pomoc miesięczną, wynagrodzenie rodziny zastępczej zawodowej, pomoc jednorazową na przyjęcie dziecka, wynagrodzenie osoby do pomocy, utrzymanie lokalu mieszkalnego (dot. prowadzących rodzinny dom dziecka), wynagrodzenie dla prowadzących rodzinny dom dziecka, wynagrodzenie osoby do pomocy czy dodatek do osoby niepełnosprawnej – ustalenia pkt IV.63 – IV.66 protokołu.
21. Powyższe pisma przekazywane do działu księgowości stanowiły podstawę wystawienia not księgowych na OPS-y, MOPS-y czy GOPS-y właściwe terytorialnie ze względu na pochodzenie dziecka. Na podstawie próby stwierdzono zgodność naliczeń wynikających z okazanych do kontroli pism oraz obciążeń wynikających z not księgowych. Noty księgowe stanowiły podstawę do dokonania przypisu należności w księgach rachunkowych jednostki – ustalenia pkt IV.67 – IV.70 protokołu.
22. Noty księgowe stanowiące sporządzano prawidłowo przez dział księgowości na podstawie pism kierowanych przez pracowników odpowiedzialnych merytorycznie. Noty księgowe z tytułu umieszczenia w rodzinie zastępczej dzieci wystawiano w połowie miesiąca, natomiast noty z tytułu umieszczenia w placówce opiekuńczo – wychowawczej dzieci wystawiano na początku miesiąca po miesiącu następującym – ustalenia pkt V.87 – V.89 protokołu.

Wpływy z usług z tytułu wpłat gmin za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w paragrafie 0830 w rozdziale 85508 i rozdziale 85510 – ustalenie i windykacja należności

23. Naliczenie należności za umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych, bądź placówkach opiekuńczo-wychowawczych w kontrolowanym okresie ewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki,

na podstawie wystawianych not księgowych, na kontach Wn 221-(...), Ma 720-(...). Wpływy z tytułu płatności ujmowano wyciągiem bankowym, na kontach: Wn 130-(...), Ma 221-(...) – ustalenia pkt V.90 – V.91 protokołu.

24. W toku kontroli dokonano sprawdzenia terminowości regulowania płatności za umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych, bądź placówkach opiekuńczo-wychowawczych przez Ośrodki Pomocy Społecznej z gmin wchodzących w skład Powiatu Poznańskiego w 2018 roku. Ustalono, iż należności z reguły regulowane były terminowo. Placówkom regulującym płatności nieterminowo wystawiono noty odsetkowe – ustalenie pkt V.92 protokołu.

Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień w paragrafie 0640 w rozdziale 85508

25. W objętym szczegółową kontrolą 2018 roku jednostka uzyskiwała dochody z tytułu upomnień dotyczących odpłatności za pobyt dziecka lub osoby dorosłej w pieczy zastępczej oraz braku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń – ustalenie pkt V.71 protokołu.

26. Sporządzane na podstawie art. 15 par. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1314 ze zm.) upomnienia nie były ewidencjonowane – ustalenie pkt V.72 protokołu.

W piśmie z dnia 19.07.2019 r. sygn. VI.072.1.2019 dyrektor jednostki poinformowała, iż „pracownik tut. jednostki, specjalista ds. windykacji i świadczeń został zobowiązany do założenia metryki sprawy administracyjnej z zakresu prowadzonego postępowania windykacyjnego z podziałem na poszczególnych zobowiązanych, ze wskazaniem przeprowadzonych czynności m. in. uwzględnieniem takich dokumentów jak: wezwania do zapłaty, upomnienia, tytuły wykonawcze – na podstawie art. 66a kodeksu postępowania administracyjnego. Metryka sprawy będzie prowadzona w formie elektronicznej, a drukowana w razie potrzeby. Powyższe ustalenia zostaną wprowadzone od dnia 01.10.2019 r.”.

27. W toku kontroli dokonano sprawdzenia poprawności naliczenia odsetek wykazywanych na wysyłanych do dłużników upomnieniach ujętych w księgach rachunkowych jednostki w 2018 r. Stwierdzono poprawne ich naliczenie na dzień wystawienia upomnienia – ustalenia pkt V.73 – V.77 protokołu.
28. Naliczenie kosztów upomnień ewidencjonowane było w księgach rachunkowych jednostki, na podstawie not odsetkowych, na kontach Wn 221-0_-5_-0640-__, Ma 720-0_-855-855_-0640. Wpłaty ujmowano wyciągiem bankowym na kontach Wn 130-0_-855-855_-0640-__, Ma 221-0_-5_-0640-__ – ustalenia pkt V.78 – V.79 protokołu.

Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych w paragrafie 0940 (dział 852, rozdział 85218 oraz dział 855, rozdział 85508)

Dochody z tytułu nadpłaty podatku i wynagrodzenia

29. Na podstawie otrzymanych wydruków analitycznych z systemu Progman Finanse dla kont 720-01-852-5218-940 i 720-01-852-85218-0940 – przychody z tytułu dochodów budżetowych ustalono, iż jednostka uzyskiwała dochody z tytułu zwrotu nadpłaconych składek na ubezpieczenie społeczne oraz nadpłaconego

wynagrodzenia dla pracownika, co wynikało z wpływu dokumentów źródłowych po dokonaniu wypłat (informacji o otrzymaniu świadczenia rehabilitacyjnego, za okres kiedy pracownik przebywał na urlopie wypoczynkowym) oraz wpływu poprawionego druku ZLA – (pierwotnie nie zaznaczono, że pracownik przebywał w szpitalu) – ustalenia pkt V.93 – V.95 i pkt V.99 – V.100 protokołu.

30. Dokonane korekty zostały udokumentowane okazanymi do kontroli listami płac i zbiorówkami list płac, które stanowiły podstawę do zaewidencjonowania w księgach rachunkowych zwrotu nadpłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i zwrotu nadpłaconego wynagrodzenia dla pracownika. Przypis nadpłat ewidencjonowano dowodem księgowym Polecenie księgowania na kontach Wn 221-01-218-0940-___, Ma 720-01-852-85218-0940 i Wn 221-01-508-0940-___, Ma 720-01-855-85508-0940 – ustalenia pkt V.96 – V.97 i V.101 protokołu.
31. Wpływ nadpłat zaewidencjonowano w księgach rachunkowych jako umniejszenie przekazanych składek na ubezpieczenie społeczne oraz jako umniejszenie wypłaconego wynagrodzenia pracownika na kontach Wn 130-01-852-85218-0940-02, Ma 221-01-218-0940- i Wn 130-01-855-85508-0940-02, Ma 221-01-508-0940-___, co zostało udokumentowane okazanymi wyciągami bankowymi – ustalenia pkt V.98 – V.102 protokołu.
32. Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (par. 940) ewidencjonowano na koncie „720 – przychody z tytułu dochodów budżetowych”, służącym do ewidencji przychodów z tytułu dochodów budżetowych związanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki. Po przeanalizowaniu obowiązujących Zasad Rachunkowości Stosowanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz obowiązującego Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu kontrolujący ustalili, iż ww. dochody winny zostać zaewidencjonowane na koncie „760 – pozostałe przychody operacyjne”, służącym do ewidencji przychodów niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki – ustalenie pkt V.103 protokołu.

W złożonych, do protokołu wyjaśnieniach z dnia 19.07.2019 r., sygn.. VI.072.1.2019, dyrektor jednostki poinformowała, iż „od 2019 r. księgowanie dochodów budżetowych niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki (...) odbywa się na koncie księgowym „760 – pozostałe przychody operacyjne”, a konto „720” jest wykorzystywane wyłącznie do ewidencji przychodów z tytułu dochodów budżetowych związanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki”.

Dochody z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń

33. Wpływy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń dotyczyły wypłaconych świadczeń na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 92 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy nienależnie pobrane świadczenia pieniężne podlegają zwrotowi, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie przez osobę, która je pobrała. Za nienależnie pobrane świadczenia pieniężne uważa się

świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie albo wstrzymanie wypłaty świadczenia pieniężnego w całości lub w części – ustalenia pkt V.104 – V.105 protokołu.

34. Zwrot pobranych świadczeń następował w wyniku wypłaconych w nadmiernej wysokości świadczeń, będących konsekwencją wydanych decyzji administracyjnych przyznających ww. świadczenia dla rodzin zastępczych bądź dla osób usamodzielnianych. W przypadku gdy świadczeniobiorcy nie dokonywali wpłat w terminach wynikających z zapisów zawartych w decyzjach uchylających, PCPR wszczynał postępowanie w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wystawiając Decyzje administracyjne, orzekające wysokość świadczeń nienależnie pobranych, w których rodzice zostali zobowiązani do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. W treści wydanej Decyzji zawierano informację o konieczności zwrotu zobowiązania wraz z odsetkami ustawowymi oraz wskazywano termin płatności – ustalenia pkt V.106 – V.108 protokołu.
35. W przypadku, gdy rodzice zastępczy spłacali nienależnie pobrane świadczenia dotyczące lat ubiegłych zgodnie z wydaną Decyzją uchylającą, pracownicy merytoryczni sporządzali notatki służbowe skierowane do działu księgowości, informujące o przyczynie zwrotu środków oraz wskazujące dane osób dokonujących wpłatę środków na konto. Zwracane „dobrowolnie” świadczenia ewidencjonowano na koncie rozrachunkowym „245-01” – *wpływy do wyjaśnienia*, w momencie wpływu środków na rachunek bankowy PCPR, a następnie po otrzymaniu notatki służbowej, przeksięgowywano na właściwe konto rozrachunkowe „221” – ustalenia pkt V.109 – V.111 protokołu.
36. Podstawę zaewidencjonowania w księgach rachunkowych nienależnie pobranych świadczeń w paragrafie „0940” stanowiły decyzje zobowiązujące do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń bądź notatki służbowe dotyczące nienależnie pobranych świadczeń na lata poprzednie – ustalenie pkt V.110 protokołu.
37. Weryfikując wystawione decyzje uchylające, notatki służbowe, otrzymane wydruki z systemu księgowego, sporządzone przypisy i wpłaty nienależnie pobranych świadczeń ustalono, iż w dwóch przypadkach nie wystawiono decyzji uchylających, w dwóch przypadkach dokonano umorzenia wpłaty nienależnie pobranych świadczeń i w jednym przypadku przeksięgowano należności na dochody długoterminowe, co zostało opisane w pkt 68–69 wystąpienia – ustalenia pkt V.112 – V.113 protokołu.
38. Brak decyzji wynikał z faktu, iż:
 - a) rodzina zastępcza po otrzymaniu jednorazowego świadczenia winna się z niego rozliczyć, przedstawiając imienne rachunki, faktury w terminie 30 dni od daty dostarczenia decyzji. Rodzina nie rozliczyła się w terminie, a przysłane dowody nie spełniały wymogów;
 - b) rodzina została ustanowiona tymczasową rodziną zastępczą postanowieniem sądu na czas 6-ciu miesięcy. Mimo dostarczenia do sądu właściwych dokumentów, postanowienie nie zostało przedłużone z „automatu”. Nowe postanowienie sądu wydano w dniu 08.01.2018 r., wpływ do PCPR 14.02.2018 r. Za okres 11.12.2017 – 07.01.2018;

- ustalenie pkt V.114 protokołu.

39. Umorzenia nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów utrzymania małoletniego dziecka w niezawodowej rodzinie zastępczej wynikały z wystawionych Decyzji umarzających, które stanowiły podstawę do ich zaewidencjonowania na kontach Wn 761-02/761-01, Ma221-02-508-0940-___ - ustalenia pkt V.115 – V.116 protokołu.
40. Ponadto kontrolujący ustalili, iż w księgach rachunkowych jednostki widnieją salda należności wynikające z bilansu otwarcia. Do kontroli okazano wystawione Decyzje uchylające mające skutki finansowe, które dotyczyły nienależnie pobranych świadczeń w roku ich wystawienia i gdzie wpłata z nich wynikająca nastąpiła „dobrowolnie” na podstawie decyzji uchylających. Wpłaty ewidencjonowano na podstawie notatek służbowych dotyczących nienależnie pobranych świadczeń jako umniejszenie wydatków roku bieżącego – 2018 – ustalenia pkt V.117 – V.118 protokołu.

Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych w paragrafie 0940 (dział 855, rozdział 85510)

41. Na podstawie otrzymanych wydruków z systemu księgowego Progman Finanse dla kont analitycznych 720-___-___-85510-0940 oraz 221-01-510-0940 kontrolujący ustalili, iż jednostka otrzymywała dochody z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Weryfikując wystawiane Decyzje zobowiązujące do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz dokonane zwroty należności ustalono, iż wszystkie wpłaty nienależnie pobranych świadczeń wynikające z wydanych Decyzji administracyjnych, orzekających wysokość świadczeń nienależnie pobranych za poszczególne okresy roku bieżącego, tj. 2018, jak i za poszczególne okresy lat poprzednich tj. 2017 i 2016 rok ewidencjonowała w paragrafie 940 - wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych. Główna księgowa wyjaśniła, iż było to podyktowane faktem rzetelnego monitorowania spływu należności od rodziców, którzy nie dokonują wpłat nienależnie pobranych świadczeń – ustalenia pkt V.119 – V.121 protokołu.

W piśmie z dnia 19.07.2019 r., sygn.. VI.072.1.2019, dyrektor jednostki poinformowała, iż „zwroty nienależnie pobranych świadczeń od wychowanków placówek i rodzin zastępczych wypłacane ze środków własnych powiatu za rok bieżący, księgowane na podstawie wystawionych decyzji administracyjnych zobowiązujących do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za bieżący rok są już ewidencjonowane od stycznia 2019 r. na par. 0970, a na paragrafie 0940 są księgowane ww. operacje dotyczące lat ubiegłych”.

42. Kontrolujący ustalili, iż w księgach rachunkowych jednostki widnieją salda należności wynikające z bilansu otwarcia. Wobec należności wynikających z BO (konto 221-01-508-940, 221-02-508-940 i 221-01-510-940) przeprowadzono weryfikację sald na dzień 31.12.2018 r. Do kontroli okazano „Protokół z Inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald” z dnia 23.01.2019 r. sporządzony i podpisany przez zespół weryfikujący, zatwierdzony przez główną księgową przy akceptacji dyrektora jednostki – ustalenia pkt V.122 – V.123 protokołu.

Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów w paragrafie 0950 (dział 852, rozdział 85218)

43. W badanym okresie PCPR uzyskał odszkodowanie od ubezpieczyciela – Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń, które zaewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki na podstawie otrzymanej decyzji odnośnie wysokości przyznanego odszkodowania i jego przekazania na rachunek bankowy PCPR, na kontach Wn 221-01-218-0950-___, Ma 720-01-852-85218-0950. Wpływ odszkodowania dokumentował wyciąg bankowy – ustalenia pkt V.124 – V.126 protokołu.
44. Kontrolujący ustalili, iż ewidencja księgowa kar i odszkodowań wynikających z umów (par. 950) powinna być prowadzona przy zastosowaniu konta 760, co zostało opisane w pkt 32 wystąpienia – ustalenie pkt V.127 protokołu. Dyrektor PCPR złożyła stosowne wyjaśnienia, które opisano w pkt 41 wystąpienia.

Wpływy z pozostałych odsetek w paragrafie 0920 będących następstwem nieterminowego regulowania wpłat dla paragrafu 0680 wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej

45. Za nie dotrzymanie terminów płatności, zgodnie z art. 40 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (*t.j. Dz.U. z 2019, poz. 869*) oraz z § 11 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (*t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1911 ze zm.*) odsetki od należności i zobowiązań, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań cywilnoprawnych, PCPR ujmował w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału – ustalenie pkt V.128 protokołu.
46. Od opłaty za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej naliczano odsetki ustawowe za opóźnienie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym decyzja ustalająca opłatę stała się ostateczna. Na podstawie art. 359 i art. 481 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks Cywilny (*t.j. Dz.U. z 2019, poz. 1145*), stawka odsetek od nieterminowych płatności wynosiła 7%. Przy starszych zobowiązaniach do 31.12.2015 r. naliczane były odsetki ustawowe (stawka 8% rocznie) – ustalenia pkt V.129 – V.130 i V.150 protokołu.
47. Za naliczenie odsetek odpowiedzialna była specjalista ds. windykacji i świadczeń. Wysokość odsetek należnych do zapłaty obliczano w programie BDMB-ODS na koniec każdego kwartału. Obliczenia wysokości odsetek ujmowano w formie tabelarycznej pn. „Zestawienia odsetek na dzień...” osobno dla każdego dłużnika. Powyższe zestawienia stanowiły podstawę do dokonania przypisu należności z tytułu odsetek od nieterminowej wpłaty należności w księgach rachunkowych jednostki – ustalenia pkt V.131 – V.133 protokołu.

48. Analizując okazaną do kontroli dokumentację oraz przeliczając wartości naliczonych odsetek za pomocą kalkulatora odsetek na stronie internetowej www.kalkulatory.gofin.pl stwierdzono, że w kontrolowanym okresie z reguły naliczono odsetki prawidłowo, uwzględniając termin zapłaty należności głównej wynikający z decyzji. Wyjątek stanowiły naliczenia odsetek z terminem zapłaty należności głównej przypadającym na dzień ustawowo wolny od pracy, tj. niedzielę lub święta i sobotę. Zgodnie z art. 115 ustawy Kodeks cywilny, jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą – ustalenia pkt V.134 –V.136 protokołu.
49. W trakcie kontroli ustalono, iż program komputerowy BDMB – ODS, którym posługiwano się w jednostce w celu ustalenia wysokości odsetek należnych na ostatni dzień kwartału, jako koniec terminu do wykonania czynności uwzględniał wszystkie dni kalendarzowe – ustalenie pkt V.137 protokołu.
- W piśmie z dnia 19.07.2019 r. sygn. VI.072.1.2019 dyrektor jednostki złożyła stosowne wyjaśnienie. W jednostce po przeprowadzeniu konsultacji z operatorem programu komputerowego BDMB – ODS został wprowadzony komunikat informujący o przypadającym na termin zapłaty dniu wolnym od pracy lub sobocie. Ustalono, że terminy zapłaty będą wprowadzane uwzględniając zapis art. 115 Kodeksu cywilnego, ze stosowną adnotacją w przeznaczonych do tego celu kolumnie ww. programu komputerowego.
50. Naliczenie odsetek ustawowych od opóźnienia w zapłacie przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w kontrolowanym okresie ewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki dowodem księgowym – Grupa dokumentu: „Polecenie księgowania” na kontach Wn 221-01-508-0920-_- *indywidualnie utworzone dla każdego dłużnika* Ma 750-01-855-85508-0920. Naliczenie odsetek ustawowych od opóźnienia w zapłacie przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej w kontrolowanym okresie ewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki dowodem księgowym – Grupa dokumentu: „Polecenie księgowania” na kontach Wn 221-01-510-0920-_- *indywidualnie utworzone dla każdego dłużnika* Ma 750-01-855-85510-0920. Przed naliczeniem odsetek na koniec kwartału dokonywano wyksięgowania odsetek naliczonych na koniec poprzedniego kwartału stosując storno czerwone w zapisach na kontach 221/750 – ustalenia pkt V.138 – V.141 protokołu.
51. W kontrolowanym okresie nie wpłynęła żadna należność od rodziców z tytułu opóźnienia w zapłacie za pobyt dziecka w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej – ustalenie pkt V.142 protokołu.
- Wpływy z pozostałych odsetek w paragrafie 0920 będących następstwem nieterminowego regulowania wpłat dla paragrafu 0830 wpływy z usług (umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej)***
52. Za nieterminowe regulowanie należności za umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych, bądź placówkach opiekuńczo-wychowawczych (§ 0830) wystawiano dłużnikom noty odsetkowe, które

ewidencjonowano na § 0920 klasyfikacji budżetowej. Szczegółowej kontroli poddano wszystkie odsetki naliczone z powyższego powodu w 2018 r. – ustalenie pkt V.143 protokołu.

53. Zgodnie z art. 40 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych odsetki od nieterminowych płatności naliczono i ewidencjonowano nie później niż na koniec każdego kwartału. Stawka odsetek od nieterminowych płatności wynosiła 7% i była zgodna z art. 359 i art. 481 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks Cywilny. Noty odsetkowe wystawiano za pomocą programu komputerowego na bieżąco, tj. w okresie do kilku dni od daty nieterminowego uregulowania należności przez OPS-y – ustalenia pkt V.144 – V.145 protokołu.
54. Od wszystkich nieterminowych płatności za umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych, bądź placówkach opiekuńczo-wychowawczych (§ 0830) w 2018 r. naliczono i wystawiono noty odsetkowe, przy czym w jednym przypadku naliczone odsetki były wyższe niż poprawnie obliczone, a w drugim ich naliczenie nie było konieczne. Powyższe ustalenia wynikały z nieuwzględnienia przez program komputerowy *BDMB Odsetki terminów płatności przypadających w dniu ustawowo wolnym* – ustalenia pkt V.146 i 149 tiret drugie protokołu.
55. Naliczone odsetki z tytułu nieterminowego regulowania płatności za umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych, bądź placówkach opiekuńczo-wychowawczych ewidencjonowane były w księgach rachunkowych jednostki, na podstawie *not odsetkowych*, na kontach Wn 221-01-()-0920-(), Ma 750-01-855-()-0920. Wpłaty ujmowano wyciągiem bankowym na kontach Wn 130-01-855-()-0920-02, Ma 221-01-()-0920-() – ustalenia pkt V.147 – V.148 protokołu.
56. Nie wszyscy kontrahenci uregulowali naliczone w 2018 r. odsetki będące następstwem nieterminowych płatności z tytułu § 0830. Jeden z OPS-ów do dnia 16.05.2019 r. (prowadzenie czynności kontrolnych) nie uregulował kwoty odsetek wynikającej w tym przypadku z noty odsetkowej. Do wglądu okazano pismo wzywające do zapłaty m.in. kwoty wynikającej z powyższej noty – ustalenie pkt V.149 tiret trzecie protokołu.

Wpływy z pozostałych odsetek w paragrafie 0920 będących następstwem nieterminowego regulowania wpłat dla paragrafu 0940 wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych

57. W odniesieniu do nienależnie pobranych świadczeń jednostka naliczała odsetki ustawowe za opóźnienie stosując się do zapisów art. 92, ust. 6a, ust. 7 i ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, stosując stawkę odsetek od nieterminowych płatności 7%, zgodną z art. 359 i art. 481 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny – ustalenia pkt V.151 – V.152 protokołu.
58. Wobec niezapłaconych należności jednostka, na koniec każdego kwartału naliczała dłużnikom odsetki ustawowe. Odsetki naliczane były przez specjalistę ds. windykacji i świadczeń, w programie

komputerowym BDMB-ODS, służącym do obliczania odsetek. W obowiązującej Polityce rachunkowości nie wskazano ww. używanego programu jako obowiązującego - ustalenie pkt V.153 – protokołu.

W dniu 19.07.2019 r., w piśmie sygn. VI.072.1.2019, dyrektor jednostki poinformowała, iż „*podjęto działania w celu wprowadzenia do polityki rachunkowości Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie zapisu informującego, że jednostka wykorzystuje do obliczania odsetek i prowadzenia procedur windykacyjnych program komputerowy BDMB-ODS*”.

59. Sporządzone w formie tabelarycznej „Zestawienie odsetek na dzień.....”, na koniec każdego kwartału przekazywane było do działu finansowo – księgowego, a następnie po dokonaniu weryfikacji przez pracowników działu finansowo – księgowego, naliczone odsetki ewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki zgodnie z obowiązującym planem kont, przyjmując zasadę wyksięgowywania na koniec kwartału poprzednio naliczonych odsetek i zaewidencjonowania naliczonych odsetek od pierwszego dnia zalegania należności głównej – ustalenie pkt V.154 protokołu.
60. „Zestawienia odsetek na dzień...” zostały sporządzone na podstawie wydruków naliczonych odsetek dla poszczególnych dłużników w programie BDMB Kalkulator odsetkowy. Kontrolujący ustalili, iż na „Zestawieniach...” nie wskazywano daty wykonania oraz nie zawierały w swej treści informacji o stawce odsetek oraz ilości dni zwłoki. Wydruki z systemu BDMB-ODS w 2018 r. nie były załączane do „Zestawień.....”. Główna księgowa poinformowała, iż w 2019 r. do działu finansowo – księgowego trafiają zestawienia wraz z wydrukami z systemu BDMB-ODS - ustalenia pkt V.155 – V.157 protokołu.
61. Weryfikując okazane do kontroli „Zestawienia odsetek na dzień – 31.03.2018 r, 30.06.2018 r., 30.09.2018 r. i 31.12.2018 r.” oraz wydruki analityczne kont rozrachunkowych dla poszczególnych dłużników dotyczące zarachowanych odsetek kontrolujący ustalili, iż umorzenie należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w wysokości 1.083,87 zł i 451,61 zł wraz z naliczonymi odsetkami ustawowymi w wysokości 69,27 zł i 22,97 zł, wyksięgowano z ewidencji księgowej na podstawie decyzji administracyjnych, umarzających. Decyzje zatwierdzane były z upoważnienia Starosty przez z-cę dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, przy kontrasygnacie radcy prawnego – ustalenia pkt V.158 – V.160 i V.162 protokołu.
62. Umorzenia zaewidencjonowano na kontach Wn 761 (należność główna), Ma 221-__-508-940 i Wn 751-01 (odsetki), Ma 221-__-508-0920 – ustalenie pkt V.161 protokołu.
63. Kontrolujący ustalili, iż w dwóch przypadkach nie naliczono odsetek ustawowych tj. za III kwartał. Główna księgowa wyjaśniła, iż odsetki zostały naliczone i zapłacone przez komornika sądowego wraz z należnością główną i kosztami upomnień – ustalenia pkt V.163 – V.164 protokołu.
64. Dla jednego z dłużników, naliczono odsetki za I kwartał 2018 r., od pozostającej do zapłaty kwoty, wynikającej z bilansu otwarcia. Za kolejny kwartał nie naliczono odsetek, ponieważ dłużnik dokonał

ostatecznej spłaty należności rozłożonej na raty wraz z należnymi odsetkami w dniu 02.05.2018 r., tj. przed terminem wynikającym z harmonogramu spłat oraz przed naliczeniem przez jednostkę odsetek na koniec kolejnego kwartału (fizycznie naliczenia odsetek dokonywano do 5 dnia miesiąca kolejnego kwartału). Rozłożenie należności na raty nastąpiło na wniosek dłużnika, po wydaniu Decyzji orzekającej o rozłożeniu nienależnie pobranego świadczenia na raty, w której zawarto harmonogram spłat wraz z należnymi odsetkami – ustalenia pkt V.165 – V.166 protokołu.

65. Naliczone odsetki za I kwartał 2018 r. zaewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki zgodnie z obowiązującym planem kont. Wpłaty odsetek dokonane przez dłużnika ewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki przy jednoczesnym wyksięgowaniu odsetek uprzednio naliczonych i zrobieniu przypisu stanu odsetek na dzień wypłaty. Podstawą księgowania były załączone do dowodów księgowych „Rozliczenia Należności” sporządzone z systemu BDMB Kalkulator odsetkowy – ustalenia pkt V.167 – V.169 protokołu.

66. W jednostce nie obowiązywały procedury windykacyjne, w praktyce po wpływie środków (należność główna, odsetki) na rachunek bankowy PCPR – główna księgowa drukuje wyciąg bankowy i przekazuje go starszemu specjalście ds. windykacji i świadczeń celem „rozpisania” wpłaconej kwoty na należność główną i odsetki. Starszy specjalista ds. windykacji i świadczeń sporządza „Rozliczenie należności” przekazując je zwrótnie do działu księgowości. Rozliczenie należności, po zweryfikowaniu przez główną księgową w systemie BDMB kalkulator odsetkowy, stanowi podstawę do dokonania przypisu odsetek i należności głównej – ustalenie pkt V.170 protokołu.

W wyjaśnieniach z dnia 19.07.2019 r., sygn. VI.072.1.2019 dyrektor zapewniła, iż „do dnia 31.09.2019 r. zostanie opracowana procedura windykacji należności, która będzie obowiązywała od dnia 01.10.2019 r.”

67. Kontrolujący ustalili, iż na otrzymanych do kontroli „Zestawieniach odsetek na dzień 31.03.2018 r., na dzień 30.06.2018 r., na dzień 30.09.2018 r. i na dzień 30.12.2018 r.” nie znalazło się 7 dłużników, dla których w księgach rachunkowych, na koniec roku widniały salda należności. Po zwróceniu się z pisemną prośbą o wyjaśnienie zaistniałej sytuacji kontrolujący otrzymali w dniu 24.05.2019 r., pisemne wyjaśnienia, z których wynikało, iż „brak uwzględnienia wskazanych dłużników w zestawieniach kwartalnych odsetek na dzień 31.03.2018 r., na dzień 30.06.2018 r., na dzień 30.09.2018 r. i na dzień 30.12.2018 r., wynika z treści ostatecznych decyzji administracyjnych w sprawie nienależnie pobranych świadczeń przez wskazane osoby. Decyzje te zostały wydane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w trybie art. 104 ust. 1 i 3 (...). W ustawie o pomocy społecznej brak jest regulacji z zakresu dochodzenia odsetek, wobec czego tut. Organ nie może ich naliczać i dochodzić w drodze postępowania egzekucyjnego.” – ustalenia pkt V. 171 – V.172 protokołu.

68. W przypadku rozłożenia należności głównej na raty, na koniec roku główna księgowa dokonywała przeksięgowania pozostałych do zapłaty rat należności głównej wraz z odsetkami na długoterminowe należności budżetowe – konto „226 – długoterminowe należności budżetowe” – ustalenia pkt V. 173 – V.174 protokołu.
69. Po zweryfikowaniu okazanych decyzji, wydruków analitycznych dla kont 221-01-508-0940-28 i 221-01-508-094-15 oraz dowodu księgowego PK nr 1173/2018 z dnia 31.12.2018 r. kontrolujący stwierdzili poprawność zaewidencjonowania należności na należności długoterminowe dla dłużnika, co wynikało z załączonej decyzji. W przypadku innego dłużnika zaewidencjonowana została należność w kwocie, która nie wynikała z załączonej decyzji rozkładającej nienależnie pobrane świadczenie na raty. Do dowodu księgowego nie załączono podstawy zaewidencjonowania innej kwoty niż ta, która wynikała z harmonogramu spłat zawartego w decyzji. Na prośbę kontrolujących, w dniu 07.06.2019 r. główna księgowa przysłała email z wyjaśnieniami odnośnie decyzji drugiego dłużnika, tj.: *„Na podstawie decyzji dotyczącej rozłożenia na raty należności wraz z odsetkami (1.016,13 + 88,84) dłużnik był zobowiązany do wpłaty w 2018 roku należności głównej w kwocie 465,96 i odsetek – 34,04 zł, a w 2019 r. należności głównej w kwocie 550,17 zł i odsetki 54,80. Rzeczywiste wpłaty za 2018 r. były większe od kwot, które dłużnik powinien zapłacić na podstawie decyzji i dlatego na należności długoterminowe przeksięgowano mniejsze kwoty, tzn.:*
- 1) *Nal. główna za 2018 r. wynikająca z decyzji 465,96 minus wpłaty za 2018 r. 491,08 równa się „-25,13”. W związku z powyższym na należności długoterminowe przeksięgowano kwotę 525,06 (550,17 minus 25,13).*
 - 2) *Wysokość odsetek była inna od kwot wykazanych z decyzji ponieważ wpłaty należności głównej nie wpływały 15 każdego miesiąca (wcześniej lub później) i musiały być przeliczane ponownie po wpływie na konto każdej raty”.*
- ustalenie pkt V.175 protokołu.
70. Celem wyegzekwowania zaległych należności wraz z odsetkami Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu wystawiło i wysyłało dłużnikom wezwania do zapłaty oraz upomnienia, które zostały zweryfikowane. W przypadku braku zapłaty, po wystosowaniu do dłużników Upomnień i wezwań do zapłaty, po otrzymaniu zwrotnych potwierdzeń odbioru jednostka sporządzała i wysyłała do Urzędów Skarbowych Tytuły wykonawcze wobec dłużników. Tytuły Wykonawcze sporządzane były na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przy zastosowaniu druków z programu BDMB, aktualizowanych na bieżąco – ustalenia pkt V.176 – V.181 protokołu.
71. Kontrolujący ustalili, iż wezwania do zapłaty, upomnienia, tytuły wykonawcze wystawiano w różnych terminach. W jednostce nie obowiązywały regulacje dotyczące wystawiania wezwań do zapłaty,

upomnień, tytułów wykonawczych. Starszy specjalista ds. windykacji i świadczeń wyjaśniła, iż wezwania do zapłaty, upomnienia i tytuły wykonawcze sporządzała i wysyłała cyklicznie co 3-4 miesiące po dokonaniu szczegółowej weryfikacji należności. Nie prowadzono odrębnych ewidencji wystawianych wezwań do zapłaty, upomnień i tytułów wykonawczych. Numeracja widniejąca na ww. pochodziła z rzeczowego wykazu akt i kolejnego numeru ze wskazaniem roku. Zasady numerowania dokumentów wynikały z „Instrukcji Kancelaryjnej” stanowiącej załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 16/2011 Dyrektora PCPR w Poznaniu z dnia 10.10.2011 r. – ustalenie pkt V.182 protokołu. – wyjaśnienia dyrektor jednostki - pkt 66 wystąpienia.

72. Szczegółowej kontroli poddano 8 z okazanych 43 „teczek” (spraw), wobec których naliczono odsetki od niezwróconych świadczeń wynikających z nienależnie pobranych świadczeń oraz niezapłaconych należności wynikających z bilansu otwarcia i wobec, których wystawiono wezwania do zapłaty, upomnienia i tytuły wykonawcze. Stwierdzono, iż:

a) w Upomnieniu nr UPII.482.20.V30.2018 z dnia 11.07.2018 r. wystawionym na podstawie art. 15 par 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, wskazano kwotę należności głównej 48,39 zł, koszty upomnienia 11,60, razem 59,99 zł; odsetki liczone od 01.02.2017 r., odsetki ustawowe za opóźnienie na dzień 11.07.2018 r. 4,88. W pozycji „Razem odsetki ustawowe za opóźnienie na dzień 11.07.2018 r. 5,44 zł”. Specjalista ds. windykacji i świadczeń wyjaśniła, iż kwota ta została wpisana omyłkowo;

b) w Wezwaniu do zapłaty II.482.17.VIII64.2017 z dnia 03.04.2017 r. – wymagany dzień zapłaty 18.01.2017 r., kwota należności głównej 833,33 zł; odsetki liczone od dnia 01.05.2016 r., nie wskazano wysokości odsetek;

c) w Tytule Wykonawczym TW-1 nr II.482.42.2015 z dnia 27.08.2015 r., kwota należności pieniężnej 2.000,00 zł, data od której nalicza się odsetki 01.07.2013 r., nie wskazano kwoty odsetek na dzień wystawienia tytułu wykonawczego; koszty upomnienia 11,60 zł. Do tytułu załączono „Ewidencję tytułów wykonawczych;

– ustalenie pkt V.183 protokołu.

W piśmie z dnia 19.07.2019 r., sygn. VI.072.1.2019, dyrektor jednostki złożyła stosowne wyjaśnienia.

Odpisy aktualizujące należności z tytułu dochodów budżetowych

73. W obowiązujących „Zasadach rachunkowości stosowanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie” zawarto jedynie zapis, iż „przyjmuje się jako podstawowe metody wyceny aktywów i pasywów dla: (...) należności i udzielonych pożyczek - w kwocie wymagalnej zapłaty umniejszonej o odpis aktualizujący, która w przypadku sprzedaży towarów i usług obejmuje również odsetki od nieterminowych płatności, naliczane i ewidencjonowane nie później niż na koniec każdego kwartału. Zgodnie z art. 35b ust.1 pkt 3 – 5 ustawy

Starosta Poznański

z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351) jednostka analizowała należności uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego – ustalenia pkt V.184 – V.185 protokołu.

W wyjaśnieniach z dnia 19.07.2019 r., sygn. VI.072.1.2019, dyrektor PCPR złożyła zapewnienie o podjęciu działań celem wprowadzenia do „Zasad rachunkowości stosowanych w PCPR” dodatkowego zapisu dotyczącego przeprowadzenia aktualizacji należności.

74. Odpisy aktualizujące należności zaewidencjonowano w księgach rachunkowych jednostki ze wskazaniem odpowiedniego rozdziału i paragrafu na kontach Wn 761-01/751-01, Ma 290-01 w dniu 31.12.2018 r. na podstawie polecenia księgowania Nr 1173/2018, co dokumentował dowód księgowy Nr 1173/2018 z dnia 04.01.2019 r., data księgowania: 2018-12-31. Saldo strony Wn i Ma wynosiło 536.289,32 zł.

Kontrolujący ustalili, iż w dowodzie księgowym Nr 1173/2018 zaewidencjonowano na kontach Wn 290-01-508-0940-02, Ma 760-01-508-940 w kwocie 390,00 zł zmniejszenie odpisu aktualizującego należności w związku z dokonaniem wpłaty. Po uwzględnieniu powyższego, saldo odpisów aktualizujących należności wynosiło 535.899,32 zł – ustalenia pkt V.186 – V.187 protokołu.

75. Podstawą sporządzenia polecenia księgowania były zestawienia dłużników (2 szt.), które załączono do dowodu księgowego PK Nr 1173/2018. Zestawienia zostały sporządzone przez główną księgową i specjalistę ds. windykacji i świadczeń przy pomocy edytora tekstu w formie tabeli. Zestawienia nie zostały podsumowane. Celem zweryfikowania poprawności dokonanych zapisów w księgach rachunkowych, kontrolujący dokonali podsumowań obu Zestawień. Zestawienie (1) 500.446,99 zł, Zestawienie (2) 35.440,73 zł, Razem 535.887,72 zł. Stwierdzono różnicę o 11,60 zł – ustalenia pkt V.188 – V.189 protokołu.

76. W trakcie kontroli główna księgowa okazała dowód księgowy Grupa dokumentu: Polecenie księgowania Nr 287/2019 z dnia 04.04.2019 r., w którym zaewidencjonowano „aktualizację należności – koszty upomnienia... – dodatkowy zapis za 2018 r.” w wysokości 11,60 zł. Do dowodu księgowego załączono „Notatkę służbową” z dnia 04.04.2019 r., sporządzoną przez główną księgową z informacją, iż „ W dniu 4 kwietnia 2019 r. dokonano przeksięgowania należności - kosztów upomnienia w kwocie 11,60 zł na konto odpisy aktualizujące należności. Należność ta została pomyłkowo umniejszona o ww. kwotę w dokumencie z dnia 02.01.2019 r. dotyczącego dokonania odpisów aktualizujących należności za 2018 rok” – ustalenie pkt V.190 protokołu.

77. Analizując okazany do kontroli wydruk z systemu księgowego Progman Finanse, „Analityka kont (wg dokumentów) Od m-ca: styczeń do m-ca: Grudzień roku 2018 dla kont 760 analitycznych”, stwierdzono, iż na stronie Ma konta 760-01-218-0970 pozostałe przychody operacyjne, widniało saldo w wysokości 6.956,35 zł – *przeksięgowanie roszczeń spornych niewymagających zapłaty dla firmy Szkoleniowiec Sp. z o.o.* Do dowodu księgowego dokumentującego przypis roszczenia spornego, załączono

dowody źródłowe, będące podstawą ewidencji, tj. „Wezwania do realizacji wyroku” z dnia 29.08.2018 r. i z dnia 20.09.2018 r., rozliczenie należności CP Szkoleniowiec z dnia 31.12.2015 r. i z dnia 28.09.2018 r., Wyrok sygn. Akt IX C 1268/17 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 listopada 2017 r. i Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu Wydz. XV Cywilny Odwoławczy sygn. akt XV Ca 152/18 W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 lipca 2018 r. Główna księgowa wyjaśniła, iż roszczenie sporne w kwocie 6.956,35 zł nie stanowiło dochodu ani wydatku – ustalenia pkt V.191 – V.193 protokołu.

Ewidencja rozrachunków

78. Kontrolujący ustalili, iż przychody z tytułu dochodów budżetowych ewidencjonowano wraz ze wskazaniem odpowiednich paragrafów na podstawie wystawionych decyzji, not księgowych, list płac, informacji od ubezpieczyciela, decyzji zobowiązujących do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, bądź notatek służbowych oraz zestawień odsetek na ostatni dzień kwartału na kontach 720, 750. Rozrachunki z tytułu dochodów budżetowych ewidencjonowano na koncie 221 – *należności z tytułu dochodów budżetowych*. Po stronie Wn konta ewidencjonowano ustalone należności, a po stronie Ma uzyskane wpłaty z tytułu dochodów budżetowych. Ewidencja szczegółowa do konta 221 była prowadzona według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej, a system komputerowy umożliwiał wydruk subkonta dla każdego z kontrahentów – ustalenia pkt VI.194 – VI.200, pkt VI.202 – V.205 protokołu.
79. Wyjątek stanowiły wpływy z tytułu nadpłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i nadpłaconego wynagrodzenia dla pracownika oraz odszkodowania, które ewidencjonowano na koncie „720 – przychody z tytułu dochodów budżetowych”, służącym do ewidencji przychodów z tytułu dochodów budżetowych związanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki. Zgodnie z obowiązującymi zasadami określonymi w Załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej do ewidencji przychodów niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki służy konto „760 – pozostałe przychody operacyjne” – ustalenie pkt VI.201 protokołu.
80. Weryfikując okazane wydruki dotyczące badanego okresu, biorąc pod uwagę pozostałe do zapłaty należności, bilans otwarcia, korekty, umorzenia, odpisy aktualizujące należności oraz długoterminowe należności budżetowe kontrolujący ustalili, iż obroty na kontach 130, 221, 222, 720, 750, 761, 290, 226 oraz realizacja dochodów w dziale 852 dla rozdziału 85218 w paragrafach 940, 950, w dziale 855 dla rozdziału 85508 w paragrafach 640, 680, 830, 920, 940 i dla rozdziału 85510 w paragrafach 640, 680, 830, 920, 940 były zgodne – ustalenie pkt V.206 protokołu.

Inwentaryzacja składników aktywów i pasywów jednostki w drodze potwierdzenia salda

81. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu, w terminie wynikającym z art. 26 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, tj. na ostatni dzień roku obrotowego przeprowadzono inwentaryzację składników aktywów i pasywów w drodze potwierdzenia salda – ustalenia pkt VII.207 – VII.209 – VII.211 – VII.212 protokołu.
82. Wobec czterech nieodesłanych potwierdzeń sald na dzień 30.11.2018 r., w dniu 15.01.2019 r, stosując zasadę wysokiej staranności uzgodniono salda drogą telefoniczną dokumentując powyższe sporządzeniem stosownej notatki służbowej – ustalenie pkt VII.210 protokołu.
83. Jednostka otrzymała pisemne potwierdzenie informacji o stanie środków na dzień 31.12.2018 r., na prowadzonych rachunkach bankowych. Salda wynikające z ewidencji księgowej były zgodne z wyciągami bankowymi zawierającymi ostatnie operacje dokonane na ww. rachunkach bankowych w 2018 r. oraz otrzymanymi potwierdzeniami z banku. Powyższe ustalenia zawarto w formie protokolarnej – ustalenie pkt VII.213 protokołu.

Przekazywanie zrealizowanych dochodów własnych powiatu

84. Dochody budżetowe w okresie objętym kontrolą przebrane zostały na rachunek Starostwa Powiatowego w kwotach zgodnych z prowadzoną ewidencją księgową według podziałek klasyfikacji budżetowej. Stwierdzono terminowe odprowadzenie dochodów budżetowych uzyskanych od stycznia do grudnia 2018 r. oraz od stycznia do marca 2019 r., zgodne z terminami wynikającymi z Uchwały nr 2254/2013 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 22.10.2013 r. – ustalenia pkt VIII.214 – VIII.218 protokołu.

Po uwzględnieniu przedstawionych przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu wyjaśnień w piśmie z dnia 19.07.2019 r., sygn. VI.072.1.2019 do protokołu z kontroli problemowej odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Sposób realizacji podjętych przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu działań zadeklarowanych w piśmie z dnia 19.07.2019 r., sygn. VI.072.1.2019, sprawdzony zostanie przez Wydział Audytu i Kontroli Starostwa Powiatowego w Poznaniu podczas kolejnej kontroli w jednostce

Do wiadomości:

1. Przewodniczący Rady Powiatu w Poznaniu
2. Zarząd Powiatu w Poznaniu
3. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia
4. KO a/a

STAROSTA
Jan Grabkowski

Starostwo Powiatowe w Poznaniu, ul. Jackowskiego 18, 60-509 Poznań
tel. centrala (061) 8476500, email: starostwo@powiat.poznan.pl
Wydział Audytu i Kontroli
Lucyna Jankowska